

Išliko partizano dienoraštis

Jonavos viešojoje bibliotekoje pristatyta dar viena jonaviečio inžinieriaus Vaclovo Slivinsko knyga „Partizano Balčio dienoraštis“. Tai tarsi ankstesnių leidinių apie Aukštaitijos kovotojus tęsinys, papildytas archyviniais dokumentais, nuotraukomis.

„Prieš keletą metų, susidomėjęs Kėdainių, Panevėžio kraštų pokario kovotojais, užsukau į Ramygalos gimnazijos muziejų. Nesitikėjau, kad rasiu tokių turtų. Varčiau partizanų laiškus, eilėraščių, jų leistų laikraščių kopijas, stebėjausi vietos kraštotyrininkų kruopštumu. Vėliau nuvykau į Vadoklius, kur man parodė dešimtmečius už krosnies saugotus partizano Albino Bilinkevičiaus-Balčio rankraščius. Žinojau, kad šis žmogus kilęs nuo Ukmergės, prieš karą mokėsi Deltuvos gimnazijoje, tad netikėtos rados mane ypač sudomino. Dabar šiuos eksponatus saugo Kėdainių krašto muziejus“, – pasakojo V. Slivinskas.

Jauno partizano dienoraštis – tai autentiškas liudijimas apie Vyčio apygardoje kovojusių partizanų buitį ir būtį, nuotaikas, jų

begalinę meilę Tėvynei. Išlikęs ne visas. Du sąsiuviniai peršauti – aiškiai matyti kulkos žymės. 1947 m. birželio 22 d. Albinas rašė: „Aš rašau dienoraštį. Dabar stengiuosi kuo daugiau parašyti, nes gal ateityje bus labai svarbus dokumentas.“

Vėliau susitikęs su Vilniuje dar gyvenančia partizano seserimi Gėne ir sūnėnu Algimantu, jonavietis sužinojo, kad Albinas buvo prirašęs ir kelis sąsiuvinius eilėraščių – „Pirmieji žiedai“ ir „Tėviškės žemei“. Kūrė kasdien po eilėraščių, kartais – po du. Jei likimas deltuviškio būtų nepakirtęs, ko gero, turėtume dar vieną garsų poetą. Dabar vartant šiuos publikuotus posmus, aiškėja, kad tai būta tikro talento. Kūrė jis ne tik Tėvynę ginti raginančius eilėraščius, bet apdainavo ir gamtos grožį, metų laikus. Viename kūrinyje

kreipėsi į Maironį. Jam pasiguodžia: „Šiandien tavo tikras brolis / Broliu vadina atėjūną, / O bažnyčios, pakelės kryžiai, / Verkdam Tėvynės, griūna.“

Kraupi Balčio žūties scena, kurią dar prisiminė vienas Meškinių kaimo senbuvis. 1947 m. spalio 4 d. keturis ginkluotus vyrus, partizanus, pastebėjo apylinkėse šniukštinęjį sribai. Puolė juos vyti, atidengė ugnį. Šie atsišaudydami traukėsi į gal už puskilometro ošiantį mišką. Deja, Albinui peršovė kojas. Tada jis perdavė savo bičiuliui rankinį kulkosvaidį, o pats čia pat granata susisprogdino. Tokį skeveldromis sudarytą kūną sribai keletą dienų laikė Vadoklių miestelyje, kad niekas, šiukštu, partizanams nepadėtų. Balčio palaidojimo vieta ligi šiol nežinoma.

Knygos pristatymas į Viešąją biblioteką sutraukė nepriklausomybės kovas menančius jonaviečius, pokario istorinės situacijos amžininkus. Gimnazistas Paulius Mikšys paskaitė keletą partizano eilėraščių. „Ačiū knygos sudarytojui. Kol dar yra tų laikų liudininkų, kalbinkite juos. Minėkite žuvusius tiesos žodžiais, o ne menininkų pagražinimais“, – sakė ilgus metus rajono politikams kaliniams ir tremtiniams vadovavusi Veronika Gabužienė.

Marius GLINSKAS
levos Stučinskaitės nuotr.